

Wrocław, 4 października 2000 roku

WK. 0913/430/K-61/00

**Pan
Jerzy Fitek
Wójt Gminy Święta Katarzyna
ul. Główna 82
55-010 Święta Katarzyna**

Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu, działając na mocy ustawy z 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. Nr 85, poz. 428 z późniejszymi zmianami), przeprowadziła w Urzędzie Gminy w okresie od 28 czerwca do 8 września 2000 r. kontrolę kompleksową gospodarki finansowej Gminy Święta Katarzyna.

Ustalenia kontroli zawarte zostały w protokóle, którego jeden egzemplarz w dniu podpisania wręczono Wójtowi Gminy .

Z ustaleń kontroli wynika, że podstawowe zadania określone w uchwałach budżetowych były na ogół realizowane w sposób prawidłowy. Pozytywnie należy ocenić fakt, że w czasie przeprowadzania kontroli podjęto na wniosek kontrolujących działania, które pozwoliły niezwłocznie wyeliminować część nieprawidłowości i uchybień stwierdzonych w toku kontroli. W tym.:

- zawarto aneks do umowy z Przedsiębiorstwem Budownictwa Wodno – Inżynieryjnego we Wrocławiu, korygując wartość zabezpieczenia należytego wykonania umowy,
- wyksięgowano z ewidencji konta 030 zbyty finansowy majątek trwały oraz objęto ewidencją posiadane udziały w Banku Spółdzielczym i ZGK spółka z o.o.,
- wprowadzono w GOPS instrukcje wewnętrzne dotyczące prowadzenia rachunkowości oraz zakładowy plan kont,
- założono w GOPS rejestry wpływu wniosków i wydanych decyzji w sprawie przyznanych zasiłków,
- sporządzono zweryfikowany bilans urzędu,
- wystąpiono do Urzędu Statystycznego z wnioskiem o przesłanie wykazu osób prawnych posiadających nieruchomości na terenie Gminy.

Z ustaleń kontroli wynika, że w gospodarce finansowej Gminy, wystąpiły istotne nieprawidłowości oraz uchybienia, wynikające z wadliwej interpretacji obowiązujących przepisów, niedostatecznej staranności w ich przestrzeganiu, a także niedopełnienia obowiązków służbowych przez niektórych pracowników Urzędu Gminy. Dotyczyło to w szczególności niżej wskazanych zagadnień :

Sprawy organizacyjne, kontrola wewnętrzna i zabezpieczenie mienia.

Przewodniczący Zarządu upoważniając do kontroli w zakresie podatków i opłat lokalnych osoby nie będące pracownikami Urzędu, oraz Przewodnicząca Rady Gminy - polecając przeprowadzenie tych kontroli i potwierdzając na rachunku pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym wykonanie umów zleceń dotyczących przedmiotowych kontroli, naruszyli przepisy art. 283 §1, 293 § 1, 294 §1 ustawy z 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926 z późniejszymi zmianami), w myśl których indywidualne dane podatników są objęte tajemnicą skarbową, a kontrola podatkowa jest przeprowadzana na podstawie imiennego upoważnienia, wystawianego przez wójta pracownikom urzędu gminy.

Gospodarka pieniężna i rozrachunki.

Nie ujęto w ewidencji księgowej gotówki w kwocie 76,30 zł uzyskanej ze sprzedaży znaków opłaty skarbowej oraz samych znaków na kwotę 4.756,40 zł. Należną prowizję z tytułu sprzedaży znaków w wysokości 5% ujmowano jednostronnie wyłącznie w "organie" na koncie 901 "Dochody budżetu", pomijając księgowania wydatków za zakup oraz dochodów ze sprzedaży na kontach przewidzianych w Zarządzeniu nr 46 Ministra Finansów.

Na kontach zespołu 1 oraz w sporządzanych sprawozdaniach nie ujęto środków pieniężnych łącznie na kwotę 1.447.961,70 zł, potwierdzoną na dzień 31.12.1999 rok przez Bank Spółdzielczy w Świętej Katarzynie oraz Wielkopolski Bank Kredytowy S.A. O/ Wrocław.

Poleceniem księgowania z 31.12.1999 roku dokonano zmiany zapisu księgowego stanu konta 133 "Rachunek bieżący budżetu" o kwotę 352.328,83 zł, działając wbrew zasadom określonym w załączniku nr 1 do Zarządzenia nr 46 Ministra Finansów, stanowiącym, że zapisy księgowe na tym koncie są dokonywane wyłącznie na podstawie dowodów bankowych i muszą być zgodne z zapisami w księgowości banku.

Nie sporządzano miesięcznych i rocznych zestawień obrotów i sald kont syntetycznych i analitycznych dla wszystkich wymaganych kont, czym nie dopełniono obowiązków wynikających z art. 18 ustawy z 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. Nr 121, poz. 591 z późniejszymi zmianami).

W składanych sprawozdaniach Urzędu i Gminy nieprawidłowo wykazywano należności i zobowiązania wykazując je w wartości tzw. per salda, ponadto w pozycji „należności” ujęto kwotę 248.776 zł, odpowiadającą w rzeczywistości wartości gruntów w użytkowaniu wieczystym uwłaszczonych w 1994 i 1995 roku, a więc faktycznie zawyżono należności w powyższej kwocie.

W roku budżetowym 1999 nie rozliczono zaliczek udzielonych dla 3 pracowników na kwotę 7.320 zł, zachowując je do wydatków tego roku. Nie wydatkowane kwoty zaliczek zostały rozliczone w 2000 roku, a zwrócone środki zaksięgowano jako zmniejszenie wydatków następnego roku budżetowego (bez uchwały Rady). Pozostaje to w sprzeczności z art. 6 ust. 1 ustawy o rachunkowości oraz art. 130 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.

Nie ujęto w ewidencji księgowej oraz sprawozdawczości budżetowej za rok 1999 kwoty 455.853,41 zł stanowiącej należności przyszłych okresów, oraz zaległości z tytułu czynszów za lokale użytkowe, opłat za wieczyste użytkowanie oraz czynszów w kwocie 67.388,02 zł.

Narazono budżet Gminy na zapłatę w dniu 12 stycznia 1999 roku odsetek w kwocie 2.010,81 zł oraz kosztów procesowych w kwocie 4.435,90 zł z tytułu nie uregulowania w terminie należnego czynszu dzierżawnego za okres od 1 czerwca 1996 roku do 31 marca 1998 roku.

Nie ujęto w ewidencji dochodu w kwocie 1.675,82 zł z tytułu odsetek od lokaty bankowej w wysokości 100.000 zł.

Przy wypłacie sołtysom wynagrodzenia za wydawanie świadectw miejsca pochodzenia zwierząt nie określono sposobu i terminów rozliczania się z pobranych dochodów. Ponadto inkasentom wypłacano wynagrodzenia bez powiązania tego faktu z terminowością wpłacania pobranych przez nich podatków wbrew przepisowi art. 28 § 1 w związku z art. 27 § 1 pkt 2 cytowanej ustawy Ordynacja podatkowa.

Dochody budżetowe.

Zaniechano ustalenia w 1999 i 2000 roku wymiaru podatku od nieruchomości podmiotom zwolnionym na mocy uchwał Rady. Brak danych o podmiocie i podstawie opodatkowania (zabytkowe nieruchomości zajęte przez 2 Zakony) uniemożliwił ustalenie kwoty i tytułu zwolnienia, a także spowodował wadliwe sporządzenie sprawozdania o dochodach gminy w zakresie udzielonych ulg.

Wydatki budżetowe.

Zarachowano do wydatków 2000 roku kwoty wydatków ujętych w budżecie 1999 roku łącznie na sumę 879.016,26 zł bez zgody Rady wyrażonej w formie uchwały w sprawie niewygasania wydatków budżetowych z końcem roku obrachunkowego, co pozostaje w sprzeczności z zapisem art. 130 ust. 1 ustawy z 29 listopada 1998 roku o finansach publicznych oraz art. 6 ust. 1 ustawy o rachunkowości, a także §§ 3 i 4 ust. 1 i 2 zarządzenia nr 46 Ministra Finansów z 1 sierpnia 1995 roku w sprawie szczególnych zasad prowadzenia rachunkowości oraz jednolitych planów kont dla państwowych i gminnych jednostek budżetowych i ich gospodarstw pomocniczych, zakładów budżetowych i gminnych funduszy celowych oraz gmin i ich związków (Dz. U. Nr 14, poz. 60 z późniejszymi zmianami).

Przy ustalaniu należności z tytułu używania samochodów prywatnych do celów służbowych występowały uchybienia, polegające na wypłaceniu ryczałtu w sposób nie odpowiadający treści § 4 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 26 marca 1998 roku w sprawie warunków ustalania i zasad zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów nie będących własnością pracodawcy (Dz. U. Nr 41, poz. 239 z późniejszymi zmianami), a także niedopełnieniu wynikającego z § 1 tego rozporządzenia obowiązku zawarcia umowy cywilnoprawnej.

Przy rozliczaniu kosztów podróży służbowych stwierdzono uchybienia polegające na naliczaniu ryczałtów oraz diet w sposób niezgodny z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z

1 czerwca 1998 roku w sprawie zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju (Dz. U. Nr 69, poz. 454).

Nie prowadzono ewidencji przebiegu pojazdów, według zasad określonych w wytycznych Ministra Finansów z 18 grudnia 1996 w sprawie stosowania wzoru ewidencji przebiegu pojazdu (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 25, poz. 137) przez pracowników korzystających z samochodów prywatnych do celów służbowych i odbywających podróże służbowe zamiejscowe na podstawie polecenia wyjazdu służbowego.

Dokonano poprawek błędnych zapisów (w poleceniu wyjazdu o numerze 65) korektorem, co było sprzeczne z zasadami określonymi w art. 22 ust. 3 w ustawie z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. Nr 121, poz. 591 z późniejszymi zmianami).

Nie przekazano w terminach określonych w przepisie art. 6 ustawy z 4 marca 1994 r. o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych (tekst jednolity Dz. U. Nr 70 z 1996 r., poz. 335 z późniejszymi zmianami) całego należnego odpisu w 1999 roku i w pierwszej połowie 2000 roku.

Zawierano umowy bez kontrasygnaty skarbnika, co pozostawało w sprzeczności z zapisem art. 46 ust. 3 ustawy z 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. Nr 13 z 1996 roku, poz. 74 z późniejszymi zmianami).

Wójt Jerzy Fitek i zastępca Wójta Milan Ušák, którzy wniesli do ZGK spółka z o.o. tytułem udziałów środki pieniężne w wysokości 40.000,- zł oraz udzielili ZGK (zakład budżetowy) pożyczki w wysokości 26.000,- zł bez stosownych uchwał Rady, przekroczyli zakres uprawnień do dokonywania wydatków ze środków publicznych oraz naruszyli kompetencje Rady Gminy, określone w art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. g) i lit. i) ustawy o samorządzie gminnym.

Z ZGK spółka z o.o. 1 marca 2000 roku została zawarta umowa na sprawowanie zarządu budynkiem przy ul. Wiosennej 7 w Siechnicach, bez zastosowania trybu określonego w ustawie z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 1998 r. Nr 119, poz. 773) dla zamówień, których wartość przekracza 3.000,- EURO.

W tym samym dniu została zawarta z ww firmą umowa najmu lokalu użytkowego w budynku przy ul. Wiosennej 7. Gmina, za okres od marca do czerwca, nie pobierała należnego czynszu, a także nie naliczała i nie odprowadzała należnego podatku VAT.

W uchwale nr IX/58/99 z 16 kwietnia 1999 r. w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Rada Gminy, ustalając dla członków komisji oraz jej przewodniczącego prawo do zwrotu kosztów podróży służbowych, przekroczyła kompetencje wynikające z art. 4¹ ust. 5 ustawy z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35 poz. 230 z późn. zm.), który stanowi, że rada gminy określa zasady wynagradzania członków gminnych komisji. Z tytułu zwrotu kosztów podróży, odbywanych samochodem prywatnym, z budżetu gminy wypłacono w 1999 roku 2.049 zł, a w I półroczu 2000 r. – 2.390 zł; dotyczyły one podróży przewodniczącego komisji na terenie gminy.

W 1999 roku na cele związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych wydano 110.041 zł, mimo, że Rada Gminy nie uchwaliła gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych; tym samym nie dopełniono obowiązków wynikających z art. 4¹ ust. 2 oraz art. 18² ustawy, w myśl których wydatki mogą być ponoszone jedynie na realizację uchwalanych corocznie gminnych programów. W 2000 roku wydatki były ponoszone w okresie przed 15 maja, kiedy Rada Gminy uchwaliła gminny program. Nadzór nad prawidłowym wykonywaniem zadań w powyższym zakresie należy do obowiązków zastępcy Wójta Gminy – Pana Milana Uśaka.

Zadania administracji rządowej zlecone i powierzone gminie.

Przy przyjmowaniu wniosków oraz wydawaniu decyzji przez GOPS w sprawie zasiłków występowały uchybienia, polegające na:

- niezamieszczaniu na wnioskach daty wpływu,
- braku podpisów osób odbierających decyzje oraz dat odbioru.

Ponadto dokonywano waloryzacji wypłacanych zasiłków bez wydania stosownej decyzji administracyjnej.

Gospodarka mieniem

W okresie od 10 lutego 1998 r. do 29 czerwca 2000 r. Zarząd podejmował uchwały o sprzedaży nieruchomości, oraz zawierał umowy na zbycie nieruchomości bez upoważnienia Rady, co pozostawało w sprzeczności z przepisem art. 18, ust. 2 pkt 9 lit. a) ustawy o samorządzie gminnym.

Gospodarka środkami rzeczowymi.

Środki trwałe były przyjmowane do użytkowania na podstawie dowodów zakupu, co było niezgodne z przepisem § 9 ust. 9 pkt 2 aneksu nr 1 z 15 lutego 1999 r. do Zarządzenia nr 3/93 Wójta Gminy.

Nie przeprowadzono inwentaryzacji akcji i papierów wartościowych, należności, pożyczek i zobowiązań, należności spornych i wątpliwych, należności i zobowiązań wobec pracowników, należności i zobowiązań z tytułów publiczno – prawnych na dzień 31 grudnia 1999 r. pomimo, że zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości oraz § 3 Instrukcji inwentaryzacyjnej spisu tych składników należy dokonywać na ostatni dzień roku obrotowego.

Przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości był brak właściwego przypisania pracownikom obowiązków i odpowiedzialności oraz niedostateczny nadzór ze strony wójta jako kierownika jednostki nad działalnością podległych służb.

Skutkiem nieprawidłowości, jakie wystąpiły w gospodarce finansowej gminy, było nierzetelne przedstawienie sytuacji finansowej jednostki – jej dochodów oraz faktycznie poniesionych wydatków budżetowych, należności i zobowiązań gminy oraz posiadanego przez nią majątku.

Odpowiedzialność za powyższe ponoszą Wójt Gminy oraz Skarbnik, która – zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 2 maja 1991 r. w sprawie praw i obowiązków głównych księgowych

budżetów... (Dz. U. Nr 40, poz. 174 z późn. zm.) - odpowiada za prawidłowe prowadzenie rachunkowości i gospodarki finansowej gminy.

Przekazując powyższe do wiadomości Panu Wójtowi, Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu, działając na podstawie art. 9, ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. Nr 85, poz. 428 z późniejszymi zmianami), wnosi o podjęcie skutecznych działań mających na celu usunięcie powstałych nieprawidłowości i uchybień, a w szczególności :

1. Przestrzeganie przepisów Ordynacji podatkowej, stanowiących o obowiązku zachowania tajemnicy skarbowej, przy podejmowaniu kontroli podatków.
2. Ujmowanie w ewidencji księgowej wszystkich operacji gospodarczych, zgodnie z wymogami art. 24 ustawy o rachunkowości, a w tym ujmowanie w księgach rachunkowych wszystkich wydatków dotyczących danego roku obrotowego niezależnie od terminu ich zapłaty.
3. Sporządzanie miesięcznych i rocznych zestawień obrotów i sald kont syntetycznych oraz analitycznych, zgodnie z art. 18 ustawy o rachunkowości.
4. Ujęcie w ewidencji księgowej wszystkich należności i zobowiązań gminy, oraz wykazywanie w sprawozdawczości pełnych kwot należności i zobowiązań, zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy o rachunkowości.
5. Powiązanie wynagrodzenia inkasentów z terminowością wpłacania przez nich pobranych podatków do kasy Urzędu,
6. Terminowe rozliczanie pracowników z kwot pobranych zaliczek.
7. Przestrzeganie art. 130 ustawy o finansach publicznych przy przenoszeniu kwot nie zrealizowanych w roku budżetowego wydatków na następny rok,
8. Ujmowanie w ewidencji księgowej wszystkich dochodów, należnych Gminie na podstawie ustawy z 26 listopada 1998 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999 i 2000 (Dz. U. Nr 150 poz. 983 z późn. zm.) oraz przestrzeganie zasady powszechnego opodatkowania.
9. Wyegzekwowanie zwrotu nienależnie pobranych kwot ryczałtów z tytułu używania prywatnych pojazdów do celów służbowych,
10. Prawidłowe rozliczenie wymienionych w protokole poleceń wyjazdu służbowego i wypłacenie pracownikom należnych kwot z tytułu ryczałtów z tytułu przejazdów komunikacją miejscową,
11. Przekazywanie środków na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, w wysokości i terminach zgodnych z art. 6 ust. 2 przedmiotowej ustawy.
12. Przestrzeganie przez Skarbnika obowiązku składania kontrasygnaty na umowach, które mogą spowodować powstanie zobowiązań pieniężnych,
13. Dokonywanie wydatków z Gminnego Funduszu ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wyłącznie na podstawie uchwalonego przez Radę Gminnego Programu Profilaktyki i

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i w granicach określonych przepisami ustawy z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230 z późn. zm.)

14. Przestrzeganie przez Zarząd zakresu upoważnienia udzielonego przez Radę do dokonywania wydatków ze środków publicznych,
15. Udzielanie zamówień zgodnie z trybem określonym w ustawie o zamówieniach publicznych,
16. Przyjmowanie wniosków o przyznanie zasiłków z tytułu pomocy społecznej i doręczanie decyzji w przedmiotowej sprawie za pokwitowaniem odbioru, oraz waloryzowanie wypłacanych zasiłków wyłącznie na podstawie decyzji administracyjnych,
17. Przestrzeganie kompetencji Rady w zakresie spraw majątkowych przekraczających zakres zwykłego zarządu, a w tym określonych w art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a) i lit. g) ustawy o samorządzie gminnym.
18. Przyjmowanie środków trwałych do użytkowania zgodnie z zasadami ustalonymi w jednostce.
19. Przeprowadzanie inwentaryzacji wszystkich składników mienia zgodnie z przepisami art. 26 ustawy o rachunkowości.

Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu, działając na podstawie art. 9 ust. 3 i ust. 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, zwraca się o udzielenie pisemnej informacji w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o realizacji przedstawionych wniosków, lub przyczynach ich niewykonania. Do wniosków zawartych w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Kolegium Izby. Zastrzeżenia składa właściwy organ jednostki kontrolowanej w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego za pośrednictwem Prezesa Izby. Podstawą zgłoszenia zastrzeżenia może być tylko zarzut naruszenia prawa poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie.

Do wiadomości

Pani

Krystyna Kostrzevska

Przewodnicząca Rady Gminy